

ημών δὲ ὁ φιλόσοφος Galupi (1) διέπρεψαν πάντες διὰ τῆς ἐριούνης καὶ τῆς συζητήσεως. Καθόλου δὲ εἰπεῖν, οἱ Νεαπολιταὶ κλίνουσι μᾶλλον εἰς τὰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς μελέτας, ἢ ἄλλο τι. Σύγχρονος τοῦ Καμ πανέλλα ὁ Καλαβρὸς Ἀντώνιος Σέρβα ἐφιῦρε τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν. Μετὰ δ' ἑκατὸν ἔτη ἀνέπτυξεν αὐτὴν ὁ ἱερομόναχος Genovesi· ὅθεν πρῶτος καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ἀνηγορεύθη καὶ καθηγητὴς τῆς ἐπιστήμης ταύτης. Ἀπέκειτο ὁμοῦς εἰς τὸν ἐνδοξόν καὶ πολυμαθῆ Γρετάνον Φιλαγγέρην νὰ ἐπιξεργασθῆ καὶ διδάξῃ μεθοδικῶς τὴν ἐπιστήμην ταύτην.

Ἡ Νεάπολις ἔχει πολλὰ σοφίας καταστήματα. Ἡ Ποντανιανὴ λεγομένη ἀκαδημία (συσταθεῖσα κατὰ τὸν 16 αἰῶνα παρὰ τοῦ Ποντιάνου) θεωρεῖται ὡς μία τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Εὐρώπης. Ἡ Βουρβωνικὴ διαιρῖται εἰς τρία μέρη, τὴν φιλολογίαν, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς καλὰς τέχνας. Ἡ σχολὴ τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας ἐπαινεῖται ὁμοίως. Ὁ βασιλεὺς προστατεύει αὐτάς, ἔχουσι δὲ μέλη καὶ ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους. Ὑπάρχουσι δύο δημόσιαι βιβλιοθήκαι· τὴ δὲ μουσεῖον τῆς μελέτης (studii) ἔξῃχει κατὰ τὸν κλοῦτον τῆς συλλογῆς τῶν ἐπιστημονικῶν ἀντικειμένων, μάλιστα δὲ περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν· διότι ἐκεῖ ἐκποθησαυρίζονται πάντα τὰ ἐκ τῆς Πομπηίας καὶ τοῦ Ἡρακλείου ἐξορυττόμενα.

Ἡ ζωγραφία εὐδοκίμει ἀποχρώντως ἐν Νεαπόλει· ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἤδη τοῦ Giotto, μετ' αὐτὸν δὲ τοῦ Ἀνδρέα Σαλερνίου, ὅστις ἐμιμήθη τὸν Ῥαφαήλ, τὸν Ἀπελλῆν τῆς Ἰταλίας· ἀλλ' ἡ μουσικὴ ἀκμάζει ἐτι μᾶλλον. Ἐνθαρρῶνται δὲ αὐτάς καὶ θραδύει ἀξιοπρεπῶς ἡ μεγαλοδωρία τοῦ βασιλέως, ἀγατίζουσα μὲν διὰ γραφῶν καὶ εἰκόνων τὰ ἀνακτορικὰ ἐνδιαιτήματα, διατηροῦσα δὲ τὸ ἐξάκουστον θέατρον τοῦ Σάν Κάρλο πρὸς τιμὴν τοῦ Pergolese, Paesliello καὶ Cimarosa, τῶν Νεαπολιτῶν μουσικοδιδασκάλων.

Ἐκ τῶν ἀρίστων φιλοτεχνημάτων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς ἀναφέρεται μάλιστα ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου de Paule, κτισθεῖσα ἐξωτερικῶς μὲν κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγίου Πέτρου, ἰσωτερικῶς δὲ κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Πανθέου.

Λείπει ὁμοῦς ἐκ τῶν καλλιτεχνικῶν τὸ πρωτότυπον καὶ ἡ εὔρεσις· διότι π. χ. ὁ Ribera καὶ Salvator Rosa μιμοῦνται μᾶλλον τοὺς Ἰσπανοὺς, ἐκ δὲ τῶν Ἰθαγενῶν τὸν Μιχαήλ Ἀγγέλον· ὅστις ἡ σχολὴ τῆς Φλωρεντίας, Βενετίας καὶ Ῥώμης ὑπερβαίνει τὴν τῆς Νεαπόλεως. Μόνον ἐν μέσῳ τῶν ἰσχυρῶν καὶ δραστηρίων ἰθῶν γενῶνται ἀρχέτυποι, εἴτε μεγαλοφύεις τιγνίται.

Ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν αἱ βελτιώσεις πολλαπλασιάζονται, νέα διατάγματα ἀναπληροῦσι τὰς ὑπαρ-

χοῦσας ἐλλείψεις, συνιστῶνται δὲ ἐταιρίαι ἀτμοκίνητων καὶ σιδηρῶν δρόμων.

Ὁ βασιλεὺς φιλοτιμεῖται πολὺ νὰ πράξῃ μάλιστα τὸν στρατὸν συγκείμενον μὲν μέχρι τοῦδε ἐκ 40 χιλ. δηλ. 25 χιλ. πεζικοῦ, 4 ἱππικοῦ, 3 τηλεβολικοῦ καὶ μηχανικοῦ, 8 ἐθνοφυλακῆς καὶ τεσσάρων ταγματῶν Ἐλβετῶν ἐπιλέκτων· αὐξάνοντα δὲ μέχρις 60 ἐπὶ πολέμου, ὡς προστιθέμενης ἀλ καὶ τῆς προχείρου ἐραδρείας. Καταγίνεται δὲ σπουδαίως εἰς τὰ τῆς νεοσυλλεξίας, πειθαρχίας, στολῆς καὶ σκευῆς τοῦ στρατοῦ, ἐνασμενιζόμενος ἐξαιρέτως εἰς τὰς ἐξετάσεις, τὰς πορείας, τοὺς ἐξελεγμαῖς καὶ τὰ γυμνάσια τῶν τάξεων· ὅθεν καὶ τὸ ἀνάκτορον φαίνεται αὐτόχρομα στρατόπεδον.

Ἄλλὰ βλέπων τὴν πολεμικὴν ταύτην πομπὴν ἀναγκάζεται τις νὰ ἐρωτήσῃ. Εἰς τί ἄρα γὰρ δύναται νὰ χρησιμεύῃ καὶ τίνα ἔχει σκοπὸν. Ἐπειδὴ ὡς κειμένη κατὰ τὰς ἐσχάτας τῆς Ἰταλίας ἡ Νεάπολις συνορεύει μόνον μετὰ τοῦ Πάπα. Ἄλλ' ἐκ τοιούτου γαιτόνος οὐδεὶς θιβαίως ἐπίκειται κίνδυνος ἐπιδρομῆς. Οὐτε πιστεύομεν παντελῶς ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως ὄνειροπολεῖ κατακτήσεις· διότι τότε ἀνάγκη νὰ ἐξελθῆ εἰς τὴν χώραν αὐτὴν τοῦ Πάπα, ἱερὰν ἐκπαλαί ἀναγνωριζομένην καὶ ἀσυλόν· τέλος οὔτε ἰσωτερικαὶ στάσεις οὐδαμῶς ἐπαπειλοῦνται. Ὅθεν διὰ ὀκτώ, ἢ καὶ δέκα μόνον χιλιάδων ἰδύνατο νὰ διατηρηθῇ ἡ ἡσυχία καὶ τάξις παντὸς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ Κράτους· τοιοῦτοτρόπως δὲ ὁ λαὸς ἐμελλε νὰ ἀνακουπισθῇ ἐκ δεκαπέντε ἑκατομμυρίων φράγκων βάρους· ἐπειδὴ δαπανῶνται τριάκοντα εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ στρατοῦ.

Καὶ τὸ μὲν Πεδιμόντιον καταλαμβάνομεν διατί μισθοδοτεῖ πολὺν στρατόν. Ἐπειδὴ κείμενον μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Γαλλίας κατὰ τὴν εἰσοδὸν αὐτὴν τῆς Ἰταλικῆς χώρας ὑπάρχει σχεδὸν προωρισμένον ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ νὰ γίνῃ πολλὰκις θέατρον πολέμου. Ὅποιαδήποτε τύχῃσι τὰ πολιτικὰ συμβαδηκότα, πάντοτε θεωρεῖται ὡς ἔμπροσθοφυλακὴ τῆς Αὐστρίας, ἢ τῆς Γαλλίας, καὶ ταραχῆς γενικῆς γενομένης ἰλπίζει νὰ κερδίῃ τὸ Λογγοβαρδοβενετικὸν βασίλειον, ἴσως δὲ καὶ τινὰς πρὸς νότον ἡγεμονίας (δουκάτα), ἢ κινδυνεύει τούναντιον νὰ ἀπωλέσῃ τὴν Σαβαυδίαν, τὴν Νίκαιαν, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνεξαρτησίαν. Ἄλλὰ τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως οὔτε φόβους μεγάλους τοιούτους, οὔτε ἐλπίδας τοσοῦτον λαμπράς κατὰ λόγον ἔχει· ἐπειδὴ εὐρίσκεται παρόμορον ὡς καλῶν βέλῃ, δὲν δύναται νὰ ἀναρρίπισθαι γενικὸν πόλεμον. Ἄν τοῦλάχιστον ὑπῆρχεν Ἰταλικὴ τις δημοσποδία, ἴσως ἐφανάζετο νὰ ἐξασκήσῃ τινὰ ἐπιβροῆν διὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν ὄπλων, ἀλλὰ καὶ τοῦτο λείπει.

Ὁ Φερδινάνδος, ὡς ἡγεμῶν, ἔχει φιλοτιμίαν μεγάλην νὰ διατηρήσῃ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς ἀρχῆς του· τὸ αἶσθημα τοῦτο βεβαίως τιμᾷ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως. Ἄλλ' ἐνθυμούμενος τὴν παρὰ τῶν Αὐστριακῶν γενομένην κατοχὴν, διατί δὲν εὐρίσκει ἱκανὸν καὶ τὴν ἡμῶν τοῦ ὑπάρχοντος στρατοῦ ἐν καιρῷ εἰρήνης; Μὴ γὰρ δὲν αὐξάνει ὁμοίως εἰς ἐξήκοντα εἰς ἡ χρεῖα καλῆσθ; Ἄλλ' εἰτι ἂν πράξῃ πάντοτε ὡς δευτερεύουσα δύναμις θεωρεῖται Ὁ προκάτοχος αὐτοῦ Μουράτ εἶχεν ὄγδοῆκοντα χιλιάδας, καὶ ὁμοῦς ἐταπεινώθη

(1) Ὁ συγγραφεὺς παρέδραμεν ἐνταῦθα καὶ ἄλλους, μάλιστα δὲ τὸν Melchiorre Gioja ὅστις συνέγραψε μετὰ πολυμαθείας ἐνταῦθ καὶ κρίσιως τοσαῦτα φιλοσοφικὰ καὶ πολιτικὰ βιβλία ὡς τὸ Elementi di filosofia. Trettat. del merito e delle ricompense κτλ. Σ. Μ.